

אומר צ"פ האדמה חוק מן הפת שעל הפת הוא אומר המוציא לחם מן הארץ ועל הירקות אומר צורא פרי האדמה ר' יהודה אומר צורא מיני דשאין: גמ' מ"ר קדש הלולים לה' מלמד שטעון ברכה לפני ולאחריו מכאן אמר ר"ע אסור לאדם שטעום כלום קודם שיברך מסקינן דמסבירא דיעינן שאסור לו לאדם שיהנה מן העוה"ז בלא ברכה וקרא אסמכתא בעלמא הוא ועיקר קרא בלא לנטע רצעי שצריך חילול [א] ועוד דריש ליה דבר (ה) שטעון שירה [ב] טעון חילול דבר שאין טעון שירה אין טעון חילול ופליגי ביה תנאי חד תני נטע רצעי וחד תני כרס רצעי (ה) וקי"ל כמאן דתני כרס רצעי [ג] דכל המיקל בצרך הלכה כמותו צמח"ל כדאיחא לקמן בפירקין (דף לו) והלכתא אין נטע רצעי טהור [ד] עכשיו וכרס רצעי צריך לפדותו [ה] אחר הקצירה (י"א הבצירה) על שזה פרוטה ושוחקו ומטילו לנהר. מ"ר אסור לו לאדם שיהנה מן העוה"ז בלא ברכה וכל הנהנה מן העוה"ז בלא ברכה מעל ומאי תקנתיה אמר רבא ילך [ו] אלל חכס מעיקרא וילמדנו כדי שלא יבא לידי מעילה אמר רב יהודה אמר רב כל הנהנה מן העוה"ז בלא ברכה כאילו נהנה מקדשי שמים שנאמר לה' הארץ ומלואה ר' לוי רמי כתיב לה' הארץ ומלואה וכתיב השמים שמים לה' וגו' לא קשיא כאן קודם ברכה כאן לאחר ברכה:

ב [דף לה ע"ב] אמר רב יהודה אמר שמואל וכן א"ר יתחק א"ר יוחנן שמן זית [ו] מברכין עליו צורא פרי העץ (ב) ודוקא (ג) היכא דחושש בגרונו ושמי ליה על ידי [ח] אניגרון דהוי ליה שמן עיקר. [דף לו ע"א] דמינא החושש בגרונו [ט] לא יערענו בשמן לכתחלה בשבת אבל נותן

תפארת שמואל

פירק ששי (ה) דבר שטעון שירה וכו'. פ"י שלא אמרו הלולים שירה אלא על (דבר) [היין] שטעון חילול: (ג) ודוקא היכא דחושש בגרונו כו'. ג"כ אבל הר"י פליג ע"ז וכתב אפי'

מנדני יום טוב

בפרקין י' ס"ג שצריך שיתן עיניו למטה ויתירך בשם מהרי"א שרש"י אינו ר"ל שיהיו עיניו תלויות למעלה כל זמן התפלה אלא שעל דרך העברה אם יסתכל כלפי שמים יכנס לבטו: גרסי' בגמרא אמר רב כהנא חציף עלי מאן דמגלי בבקתא ופירש"י בבקעה שכשהוא צמקוס לניעות תלה עליו אימת המלך ולבו נשבר ע"כ ותמימהו שרבינו השמיטו וכן הר"י וכתבו התוס' וא"ת והא כתיב ויא' יתחק לשום צדעה י"ל התם מיירי צהר המוריה כדאמרין בפסחים צ"ה האשה לא כיתחק שקראו שדה וכו' א"כ בקתא דהכא מיירי בבקעה צמקוס שרגילים שם בני אדם לעבור והולכי דרכים ע"כ וכתב צ"ח ס"י ז' ו"ל דמימא דליתירך השני משמע דהוי טעמא כדי שלא יפסקוקו עוברי דרכים ואין זה טעם לקראו חציף:

הדרן ע"ך אין עומדין

פרק ששי

[א] ועוד דריש י"ה. כלומר ועוד איכא למדרש כו' והיינו דפליגי תנאי כו': [ב] שצון הי"ה. גרסינן וכן לקמן גרסי' חילול: [ג] דב"ה המיקל בארץ. כדאי לקמן בפרקין דף ל"ו ותהר"י הקשו בשמו ז"ל מדאמרין בקדושין הא קי"ל כו' יאשיה דאמר אינו חייב עד שחזר חטה ושעורה ותרין צמפולת יד ואי אחת דכל המיקל כו' מה הוצרך לומר הא קי"ל כרבי יאשיה כו' לימא כל המיקל וכו' ומדלא אהדר ליה שמעינן שאין זה הכלל אמור בכל מקום אלא היכא דאתמר אתמר והיכא דלא אתמר לא אתמר ע"כ ומיהא יש לי לדמות זה דודאי דכיון שהאמת הוא דהכי קי"ל כרבי יאשיה למה לו לומר מטעם כל המיקל כו' אלא נוחא למימר דקי"ל כרבי יאשיה בכל מקום ואפילו בא"י: [ד] עכשיו. היינו צומנו ובמקומנו: [ה] אחר הבצירה. גרס ועיין מה שאכתובו צה בסוף הלכות ערלה כי שם עיקר מקומו: [ו] ה"ג אצ"ה חכס מעיקרא וי"מנדני ברכות בדי: [ז] מברך בפד"ה. ואע"ג דאשתמי למעלותא לא דמי לין דין סעיד ומשמח כדאיחא בגמרא: [ח] אניגרון. מיא דסילקא. גמ' ופירש"י מים שגלקו בהן מרדין: [ט] א"א יערענו בשמן. פירש"י להשהותו וא"ת א"כ לפלוג וליתני גדדיה מאי אירי' ע"י אניגרון אפילו בעיניה שרי

דברי המודות

צ"י ס"י ר"ב בשם הרשב"א וכתב עוד בשם הרשב"ץ ויין שנחערב בו שחר תאנים לא יא' מכלל יין לשום דבר עד שיהיה הרוכ שחר דלא בטל מיעוט היין ברוב השכר ומברכין עליו שהכל נהיה

קיצור פסקי הרא"ש

ב השותה שמן זית אינו מברך כלל מפני שהוא מזיק ואם אכלו ע"י פת נפטר בברכת הפת ואם חושש בגרונו ושוחקו לרפואה ע"י אניגרון מברך עליו פשה"ע:

שדה צופים

כשהוא שבע מברך כשהוא רעב לא כ"ש. הרא"ש בנכסת פ"ו ס"י ט"ז: דף לה ע"ב אלא חמרא אית ביה תרתו סעיד ומשמח. הרא"ש בנכסת פ"א סימן י"ד: אלא דקא שתי ליה ע"י אניגרון. הרא"ש בנכסת פ"ו סימן כ"ג: דף לו ע"א החושש בגרונו לא יערענו בשמן תחלה בשבת. הרא"ש בשפת פ"ד ס"י י"א: מהו דמינא כיון דלרפואה קמברך לא ליברך עליה כלל. הרא"ש בנכסת פ"ו ס"י מ"ג: כל המיקל בארץ הלכה כמותו בח"ל אבל בארץ לא. הרא"ש בנכסת פ"ו ס"י א'. ובקדושין פסק א' סימן ס"ב:

קובץ מפרשים

(א) תוס' [גליין]: (ג) ודוקא היכא דחושש בגרונו. ובאינו חושש ושוחקו ע"י אניגרון אין זכר אין סבר הרא"ש אם ככה"ע דמברך על אניגרון שהכל דאו אניגרון עיקר. או כבנו הטור ר"ס ר"ב דכשי"כ דמברך בפד"ה ומה דנקט בחושש משום אודתא דמלחא. וראה לי ממי"ש לקמן סימן כ"ג גבי חומץ דמיירי בחושש בשיניו ושם לייש תירוק בה"ג דאף דהמרק עיקר מה בכך הא גם על המרק מברך

הוא שמן הרבה לתוך אניגרון [ו] ויבולע [ב] אבל היכא דאכל ליה ע"י הפת הוא פת עיקר ושמין טפל ותמן כל שהוא עיקר ועמו טפלה מברך על העיקר ופוטור את הטפלה [ז] ואי שמי ליה משחא אזוקי מזיק ליה ולא מברך עליה. קימתא דחיטי רב יהודה אומר צורא פרי האדמה רב נחמן אומר שהכל נהיה דבדבר רב יהודה אומר צ"פ האדמה הא פירא הוא ואע"ג דאישתמי צמילתיה קאי רב נחמן אומר שהכל נהיה דבדבר הואיל ואישתמי אישתמי (ג) נראה דלא איירי צקמת געטמן דק דק שעושים ממנו פת דאין ראוי לברך עליו צ"פ האדמה ולא דמי לבוסס חטה ואורו דהנהו ראוין לאכול צה הענין אבל קמה לא מחאכיל כלל אלא איירי צקמת שלא נעמן כל כך ויש בו עדיין טעם חטים וראוי לאכול צה הענין אי נמי אפי' צקמת שנטמן לגמרי אלא שעשו מחטין של קליות ואותו קמה ראוי לאכילה וכתב רב אלפס ז"ל דמסתבר כרב נחמן דלא רגלין אינשי לפסוי קמתא וי"א מדקא"ל רבא לרב נחמן לא תפלוג עליה דרב יהודה (ד) ואע"ג דרב [ז] דשמואל ור' יוחנן קיימי כוותיה אלמא דהלכתא כרב יהודה (ה) ואע"ג דרב נחמן דחי ליה מסבירא רבא לא קבל סברתו וגם רב נחמן גופיה לא אמר שהכל נהיה דבדבר מטעם שאין דרך בני אדם לאכולו דא"כ הוה ליה למימר מי דמי החס דרך הוא לאכול שמן ע"י אניגרון אבל קמתא אין דרך בני אדם לאכול והיאך פסק רב נחמן מטעמא דליהו גופיה לית ליה ואפשר דרב אלפס ז"ל שפסק מטעם שאין דרך לאכול ס"ל דנחלקו צקמת שאינו של קליות שנטמן דק דק [ז] וחושש סברתו מעלמו לפי שסברתו שדבר פשוט הוא שאין ראוי לאכול [ח] ולפי

אינו לרפואה וכן דעת הטור נוטה ומ"מ דעת הרמב"ם כדעת הר"י וכן פסק מהר"ם שם אינו חושש בגרונו אפי' ע"י אניגרון לא יברך עליו אלא שהכל:

לבלעו לאלתר דהא אינו אסור אלא לערער דהיינו להשהותו ויש ליישב לא יערענו בשמן להשהותו אבל יטמן הוא לתוך אניגרון ואפילו להשהותו או פלוג בעיניה בלא שהיה כ"כ התוס' ופי' עוד דלא כרש"י ואין להאריך בבאן מה שנטע לענין שבת ויתבאר בע"ה בס"פ שמונה שרלים ד"ח: [ו] ובז"ע. שטע"פ שעושה אותו עכשיו לרפואה כיון שדרך לשותו ג"כ בלא רפואה מותר ולא גורין משום שתיקת סמיים כדאמרין כל האוכלים אדם אוכל וכל המשקים אדם שותה ואפילו לרפואה דכיון שדרך אכילה ושמה קך מותר תהר"י: [ז] אב"ה היכא דאב"ה י"ה הפת בו. הוא לשון הר"י וכתב תהר"י דמינה הוא לא מיני צריך בבאן לכמוצ זה הלשון וכי אינטריך הכא לאשמועינן שהפת הוא עיקר ופוטרת כל מיני מאכל: [ד] ואי שתי י"ה משתא. באפי נפשיה שאינו מערב לשם שום דבר כלל אזוקי מזיק ליה ואינו מברך עליו כלל שאין זו דרך הנאה שכל דבר שמוזק אין מברכין עליו כלל תהר"י בשמו: [ט] דשמואל ור"י. כלומר לא מצני שמואל אלא אף רבי יוחנן ובגמ' הגירסא איפכא דר"י ושמואל: ה"ה"ה מי דמי וכו' ומיהו כתב תהר"י שאפשר לתרץ ולומר דכי קאמר מי דמי התם ליכא עילויא אתרינא הכא איכא עילויא אתרינא דה"ק אין לדמותם זו לזו דהתם כו' אבל הכא איכא עילויא אתרינא בשת ויא' מכלל הדין הראשון שקובע ברכה שאינו יותר ואפ"ה כל זמן שלא הגיע לאותו עילוי הואיל והוא גרע עכשיו ע"י זה השינוי ראוי לאכילה מברכין עליו שהכל ע"כ: [ג] והושש סברתו בעצמו. ואע"פ שרב נחמן לא חש וגם רב יהודה נתחק דבדר פשוט לפי שסברתו שדבר פשוט הוא כו' וכן באמת מוכח נמי בפ"ב דפ"ה גבי כסא דהרסנא ועוד שם ברפ"ג ויכול ג"כ לומר דרב נחמן לאו משום דלא חש לה לא קאמר הכי אלא דטפי משני לה ועיין צממוך: [ח] וי"פ זה במקמה ש"ה קליות ה"בכתא ברב יהודה. דכיון דרב אלפס לא פסק לברך שהכל אלא בטעמא שאין דרך לאכול א"כ בשל קליות דדרך לאכול מברך בפשה"א כרב יהודה דס"ל הכי צקמת שאינו של קליות ואע"פ שעכשיו לא נחלקו בשל קליות נקט רב יהודה משום דליהו בפשה"א קאמר אבל אין ג"ל דרבינו ר"ל שהר"י סובר שנחלקו בתרתי כלומר בין צקמת

כשהוא שבע מברך כשהוא רעב לא כ"ש. הרא"ש בנכסת פ"ו ס"י ט"ז: דף לה ע"ב אלא חמרא אית ביה תרתו סעיד ומשמח. הרא"ש בנכסת פ"א סימן י"ד: אלא דקא שתי ליה ע"י אניגרון. הרא"ש בנכסת פ"ו סימן כ"ג: דף לו ע"א החושש בגרונו לא יערענו בשמן תחלה בשבת. הרא"ש בשפת פ"ד ס"י י"א: מהו דמינא כיון דלרפואה קמברך לא ליברך עליה כלל. הרא"ש בנכסת פ"ו ס"י מ"ג: כל המיקל בארץ הלכה כמותו בח"ל אבל בארץ לא. הרא"ש בנכסת פ"ו ס"י א'. ובקדושין פסק א' סימן ס"ב:

שהכל אלא ע"כ כיון דבגמרא כאן נקט אודתא דמלחא תפס גם הרא"ש כן. והוא יאמר הרא"ש דמשי"ה מוקי בגמרא בחושש דבאינו חושש דהוי אניגרון עיקר לא הוי שייך למתני על השמן. ומשי"ה גם הרא"ש גבי חומץ כתב דמיירי בחושש דאל"כ לא שייך לומר על החומץ כיון דהוא הטפל [גליין מהרש"א]: (ג) תוס' [גליין]: (ד) תר"י [גליין]:

זה נקמה של קליות הלכתא כרב יהודה [ע] וכיון דפלוגמחא הוא (ג) ראי לנרך עליו שהכל:

ג א"ר זירא א"ר הונא אמר שמואל קרא חייל וקמחא דשערי מברכין עלייהו שהכל קורא רב יהודה אמר כפה"א ושמואל אמר שהכל נהיה בדברו הואיל וקופו להקשות [ב] וגם לא נטעי אינשי אדעתא למיכל קורא ולא דמיא להא דתני על מיני נפשה על העלין ועל התמרות אומר כפה"א דהתם נטעי אינשי אדעתא למיכל גם את העלין ואת התמרות [ג] והלכתא כותיה דשמואל הלך לולבי גפנים [ד] ושקדים דקין שאוכלין בקליפתן הסינונה (ה) דלא נטעי להו אינשי אדעתא דהכי אלא כדי לאכול הפירות כשיגמרו מברכים עליו שהכל. (ו) שקדים המרים כתב בעל הג"ג קטנים ב"פ העץ גדולים ולא כלום דכיון דיותר הם ראוין לאכילה צעודן קטנים נטעי אינשי להו אדעתא דהכי ומיהו כפ"ק דחולין (דף כה:) אמרינן גבי מעשר שקדים המרים [ק] קטנים חייבים גדולים פטורים ממוקים גדולים חייבים קטנים פטורים ר' ישמעאל ב"ר יוסי אומר משום אביי זה זה לפטור ואמרי ליה [ר] זה זה לחיוב [ש] א"ר אילעא הורה ר' תינא בציפורי כמ"ד זה זה לפטור (ז) זה זה קאי אמרי' בין גדולים בין קטנים [ח] ודלא כפירש"י שפי' זה זה לפטור קטנים מרים וממוקים זה זה לחיוב גדולים מרים וממוקים דלפטור ולחיוב [א] משמע דאיירי בדבר אחד וסוגיא דשמעתין מדמי אהדדי מעשר וערלה וזכרה והלכך יראה דמברכין אקטנים שהכל מיהו אמרינן בשמעתין [ב] דר"א אומר לך מתעשר תמרות אבינות וקפריסין אבל עלי לך כ"ע א"ע"ג דחשיבי לענין דמברכין עליהן כפה"א [ג] כדאיחא בשמעתין היינו משום דאסור ליהנות מעולם הזה בלא ברכה אבל

לענין מעשר לא חשיבי אפי' כירק ובשקדים המרים נמי אפשר א"ע"ג דלענין מעשר לא חשיבי פירי כיון דלא נגמרו (ה) [ד] לענין ברכה חשיבי (ה) כיון דראוין לאכילה קלה ונהנין מהם אבל גדולים מרים ארוקי מזקי ואין מברכין עליהם כלל. [ו] ומיהו אם מיתק אותם ע"י מים או דברים אחרים מברך עליהם ב"פ העץ כמו אם היו מתוקין בתחלה ברייתן: אמר רב יהודה אמר רב לך של ערלה בחו"ל זורק את האבינות ואוכל את הקפריסין ומסיק דסבר כר"ע דאמר לך אין מתעשר אלא אבינות בלבד והא דלא קאמר הלכה כר"ע משום דהוה משמע דהלכה כמותו אפי' בא"י קמ"ל כל המיקל בארץ הלכה כמותו בחו"ל (י) אבל בארץ לא רבינא אשכחיה למר בר רב אשי דקא זריק אבינות דערלה ואכיל קפריסין אמר לו כמאן כר"ע וקסברת דכל המיקל בארץ הלכה כמותו בחו"ל וכו' וכתב רב אלפס ז"ל וכן כתוב במקצת ספרים נוסחא מצעל ה"ג והלכתא זורק את האבינות ואוכל את הקפריסין ומדלגבי ערלה לאו פירא הוא גבי ברכה נמי לאו פירא הוא ולא מברכין עליהם ב"פ העץ אלא בורא פרי האדמה. (י) ולא נהירא דמשמע דהא דאכיל מר בר רב אשי קפריסין לאו משום דהלכה כר"ע אלא משום דהמיקל בארץ הלכה כמותו בחו"ל. (י) וכיון דבא"י פירא הוא לנרך כ"ע א"ע"ג נמי פירא הוא ואלו קפריסין ב"פ חו"ל לאו [ג] וקמ"ל [ה] כההיא ברייתא דעיקר היא דפריסין מינה לרב לעיל ומשמע דרב ס"ל כותיה אלא דמיקל כר"ע בחו"ל. וה"ר אליעזר ממין הקשה היאך את מברכים על היין ב"פ הגפן הא לא מיקרי פרי לענין בבורים דמיא ב"פ העור והרוטב (דף קכ:) פרי פרי אתה מביא ואי אתה מביא משקה הביא ענבים ודרכן מנין מ"ל מביא אלמא אי לאו ימורא דקרא הוה ממעטין יין מפרי והתם נמי לא

רש"י קטנים חייבין. מעשר שרכן לאוכלן בקוטן קודם שיהיו מרים: מתוקים. גדולים חייבין שנגמר פריין קטנים פטורים שאין דרך אכילתן כן: זה זה לפטור. קטנים פטורים בין מרים בין ממוקים: זה זה לחיוב. גדולים בין מרים בין ממוקים: פרי. מולאשת כל פרי: תביא. אשר מביא מאלףך דה"ל למכתב אשר מאלףך:

מערני יום טוב

שהוא של קליות ושאינו של קליות ומש"ה דחולק בשל קליות לא קאמר מי דמי התם דרך לאכלו כו' דרצה לדחות דלא דמי לשל קליות מיהו אף בשאינו של קליות נחלקו וא"ע"ג דרב נתן לא אומר והקברא הוה דאין דרך לאכול תש הרי"ף לקמחיה ופסק דמברך שני"ב לפי שכתבו כו' וייתה השתא דקאמר רבינו הלכת' כרב יהוד' מכלל דפלגי דהאי"ג דפלגי ג"כ בשאינו של קליות זה אין ג"ל שהיאך אפשר לומר שחלקו בתרמי ויפסקו סתם כר"ג א"ע"ג דאינו ר"ל בכל מחלוקת אלא בענין אחד בלבד ומה שמפרש טעמא דלא רגילי אינשי לספוי קמחא אינו מספיק שהרי אפשר ג"כ להבינו בכל קמח ואפילו דקליות כמו ש"ל אם נפרש גם להרי"ף דפלגי בשל קליות וכדפירש רבינו בתחלה גם להרי"ף וגם תהר"י לא פירשו להרי"ף מחלוקת דר"י ור"י אלא נקמה שאינו של קליות בלבד: [ע] ובין דפ"א דהיא. שאפשר שהרי"ף נמי סובר דפלגי בשל קליות וכדכתב רבינו מתחלה ואפ"ה פסק הרי"ף כר"ג ראי לנרך כו': [פ] וגם א"א נטעי אינשי אדעתא דמיב"ד קורא. ולא דמיא לנטון שסופו להקשות אם אינו מולט בעתו הוא מתקשה כען ומברכין עליה כפה"א לנטון נטעי ליה אינשי אדעתא דפוגלא לאכלו כשהוא רך ושמו פוגלא. גמרא: [צ] ושקדים רמים וכן ה"ו פירש ב"י סימן ר"ד דהייט בשקדים המתוקים כדלקמן וטעור וקצור העתיקו רכס וכן ה"ו בתהר"י: [ק] קטנים חייבים. פירש"י שרכן לאוכלן בקוטן וז"ל הבי' סימן ר"ב דכשהם קטנים עיקר אכילתן היא הקליפה ואינה מרה וכשהם גדולים עיקר אכילתם מה שבפנים והוא מר: [ר] זה זה לחיוב. מפרש גמ' הואיל וראוי למתקן ע"י האור: [ש] ה"ג א"ר איצטא הורה ר"ה בצפורי כדברי האומר זה זה. זה זה קאי אמרינן בין גדולים בין קטנים גדולים מפני שמרים ביותר וקטנים מפני שלא נגמרו ואמרי לה זה זה לחיוב גדולים מפני שנגמרו קטנים לפי שטובים יותר. תוס': [ח] וד"א כפי' רש"י זה זה לפטור קטנים מרים כו'. לא זריכא ליה לענין קושייתו על זה"ג דהא לפי פירוש רש"י נמי מרים קטנים פטורים והיאך מברכים עליהם כפה"ע ולמתוקים קטנים נמי לא ג"מ דאף לפי קמח פטורים דכיון דזה זה לפטור לא קאי אלא אמרינן א"כ במתוקים לא פליגי ר"י ברי

וקמחי מ"ק קטנים פטורים: [א] משמע דאיירי בדבר א'. דבמה שזה פטור זה מחייב והיינו כפי' קמח דפטור וחייב תרומיהו במרים איירי ובין קטנים ובין גדולים אבל לפירש"י הפטור מיירי דוקא בקטנים והמחייב מיירי דוקא בגדולים ובפ"ג דעירובין דף כ"ט מפרש רש"י כפירוש קמח: [ב] דר"א אומר. והלכה כמותו מלבד בחו"ל משום דהמיקל כו': [ג] כדאיחא בשמעתין. כנראה דמיימי לה לעיל על מיני נפשה על העלין כו': [ד] לענין ברבבה השיבי בו. ותימה דגמרא אדרב יהודה אמר רב לך של ערלה כו' ואוכל את הקפריסין דמיימי לה רבינו לקמן בסמוך אמרינן וקפריסין לאו פירא רומיניהו על מיני נפשה כו' ועל הקפריסין אומר כפה"ע והרי יש לחלק ועוד תמיהא לי דהא לקמן נוסחא כפה"ג כתב בהדיא דמאי דלא הוה פירא לגבי ערלה לגבי ברכה נמי לא הוה פירא וא"כ אין לחלק לכה"ג גם בין מעשר לברכה: [ה] כיון דראוין דאיביה"א קצת ונהנין מהם. גם זה תימה דכי נמי נהנין מהן מאי הוה דאסור ליהנות בעוה"ז בלא ברכה הא לא אמרן שלא יברך עליהם כלל אלא שמברך שהכל והרי אינו בלא ברכה: [ו] ויחידו אם מיתק אותם כו' מברך עליהם כו'. כדלקמן דכי נשתנה למעלותא ע"י ציטור כו' עיין בסמוך לקמן גבי הומלחא כו' מ"ש שם בס"ד: [ז] ובין דבא"י פירא הוא כו'. אבל תהר"י כתב דה"ק ומדגבי ערלה לאו ודאי פירא הוא שבארץ בלבד טהג מן הספק ובחו"ל אינו טהג לגבי ברכה נמי לא דיינין ליה כפרי העץ ולא מברכין עליה כפה"ע כמו אם היה פרי ודאי אלא כפה"א שבכרחה זו יאל מספק שאם הוא פרי האדמה כבר בירך הכרחה הראיה לו ואם הוא פרי העץ יאל בכרחה זו דהא תנן בירך על פירות האילין כפה"א יאל ע"כ והאיריבו גם כן לפרש דלא תימא דהרי"ף פוסק כר"ע אפי' בא"י ע"ש ול"ג דאי נמי קאמר דלגבי ערלה ודאי פירא הוא בא"י וכן מסתבר לפרש דהא ב"ה ודאי אילן הוא ס"ל כדאיחא בגמרא אפ"ה שפיר קאמר מדלגבי ערלה לאו פרי הוא והיינו בחו"ל דא"ע"ג דבא"י הוה פירא אן מיהת בחו"ל היכי נעביד דאי נברך כפה"ע ולא נהוג כהו ערלה הוה תרמי דסתמן אהדדי הלך מברכין כפה"א: [ח] כדאיחא

דברי המודות

שמן עיקר משום דהוה לרפואה הא לאו הכי הוה האניגרון עיקר ולא מברך עליה אלא שהכל כ"כ תהר"י וכ"כ הרמב"ם והרשב"א: (א) ראוי לברך עליו שהב"ל. ואחריו כ"כ טור סימן ר"ח וכ"כ הרמב"ם בפ"ג מה"ב: (ב) ד"א נטעי יהו אינשי אדעתא דהכרי. וכתב הטור סימן ר"ד שכן חזו והוא שמת מברכין עליהם שהכל ולא כתב הכ"י זו מנין לו ואני מלאמי בפרק בכל מערבין דף כ"ח דרב זירא כי היה הלית מגרסי' כו' מאי אגמך רבך ככשות מאי אגמך רבך בחזו א"ל כשות כפה"א חזו שהכל כו' מ"ט כשות גמר פרי חזו לא גמר פרי מאי אמרת מאיחא קא רבי ולא היא מלרעא קא רבי דהא קא חזק דקטליה להימתי ומיית כשותא וכבר כתבתי במע"מ לנטון מברך עליו כפה"א וא"ע"פ שסופו להקשות: (ה) לענין ברבבה השיבי כו'. וכן הלכה: (ו) אב"ב בארץ א"א. אלא הלכה כר"ע דאמר לך על מתעשר תמרות אבינות וקפריסין דלעיל והא דכתב הטור ב"ד ס' ר"ז דבא"י חייבים האבינות והתמרות לאו למטעי קפריסין אלא לרבותא נקט תמרות וכ"ש קפריסין דהא לענין ברכה תיחא לעיל

דאתמרות מברכין כפה"א כמו על העלין ובסיפא תיחא לעיל דעל קפריסין מברך כפה"ע כמו על האבינות כך ג"ל לפרש דברי הטור ודלא כמו שביטו רמ"י ז"ל דתמרות דוקא קאמר ודחיק לומר דתמרות חשובות מד"ס בא"י וקפריסין פטור לגמרי בא"י וליחא דהא מוכח ודאי דקפריסין חשיבי מהתמרות כמ"ש וא"ע"ג דהבי' כי דלהרמב"ם משמע דקפריסין פטור אף בא"י והוא כפי' עשירי מהלכות מעשר שני לדידה כ"ש תמרות דפטורי אבל למאן דמחייב תמרות נראה לי ודאי דכ"ש קפריסין ושכן נר"ך לפרש דברי הטור ודלא כמו שביטו רמ"י ז"ל ועוד נדחק שם בענין קפריסין ואמר שם דמשום שהוא שומר דשומר מש"ה אינו בכלל מה שאחז"ל את לרבות הטפל לפירו וכמ"ש רבינו בקיטין דלקמן וכל זה שלא עיין בגמרא דבגמרא בפרקין מקשינן למאן דס"ל דקפריסין לית בהו ערלה מאת לרבות כו' ומסיק רבא דהכא שאני דכי שקלת לשומר לא מיית פרי: (י) וד"א נהירא כו'. כבר כתבתי יישוב לזה במ"ט וגם הבי' כי דהרשב"א והרמב"ם ס"ל כהרי"ף דמברך כפה"א וגם הטור כתב כיון דאיכא פלוגמא

קיצור פסקי הרא"ש

ג קמחא דחיטו ודשערי אפילו אינו נטון דק דק ואפילו קמח של קליות קרא חייל וקורא הגל סביב הדקל ולולבי גפנים ושקדים רכים הנאכלין בקליפתן הסינונה מברך עליהן

שהג"ב: שקדים המרים הקטנים כפה"ע הגדולים ולא כלום ואם ממתקן ע"י מיקון מברך כפה"ע מיני נפשה על העלים ועל התמרות כפה"א על האבינות ועל הקפריסין כפה"ע.

קובץ מפרשים

(א) תוס' רי"ף [גליין]: (ב) ושקדים המרים כ' בה"ג קטנים כפה"ע וגדולים ולא כלום. י"ב לפינוי בבה"ג איתא דבין קטנים ובין גדולים ולא כלום דא"ר אלעא כו' הלכה כמ"ד זה זה לפטור [בן אריה]: (ג) תוס' שם [גליין]: (ד) תר"י [גליין]: (ה) תוס' [גליין]: (ו) תוס' [גליין]: (ז) תוס' [גליין]: (ח) תוס' [גליין]: (ט) תוס' [גליין]: (י) תוס' [גליין]: